

Pasaules kokrūpniecības sektors turpmākajos gados saskarsies ar izaicinājumiem koksnes tirgos

Pēdējos gados zāgmateriālu nozare ir saskārusies ar piegādes ķēdes ierobežojumiem un pieprasījuma svārstībām, ko izraisīja tādi faktori kā ar COVID saistītās mājokļu remonta tendences. Nozare ir pieradusi pie uzplaukuma un lejupslīdes cikliem. Pašlaik augstākas procentu likmes ietekmē būvniecību un patēriņa izdevumus, kā rezultātā samazinās kokmateriālu pieprasījums Eiropā, Ziemeļamerikā un Āzijā.

Paredzams, ka 2023. gadā pieprasījums pēc zāgmateriāliem ASV, ko lielā mērā ietekmē uzsāktā mājokļu celtniecība, samazināsies par 10-25 %. Tomēr 2024.-2025. gadā gaidāma atveseļošanās. Eiropas Savienībā 2023. gadā uzticība būvniecības nozarei ir mazinājusies, galvenokārt augstāku procentu likmju dēļ, kas ietekmē projektu finansēšanas izmaksas. Eiropas Centrālā banka 15. jūnijā paziņoja par galvenās procentu likmes paaugstināšanu par 0,25 procentu punktiem, palielinot to līdz 4%. Eksperti prognozē, ka procentu likmes saglabāsies paaugstinātas vismaz līdz 2025. gadam. Līdzīgi lejupslīdi piedzīvo arī būvniecības un mājokļu nozare Japānā un Korejā.

Globālais skujkoku zāgmateriālu pieprasījums 2022. gadā samazinājās par 5%. ASV pieprasījums 2022. gadā samazinājās par 3 %, un tiek prognozēts, ka 2023. gadā tas samazināsies vēl par 6 %, bet 2024. gadā gaidāma izaugsmes atjaunošanās. Prognozes liecina, ka Eiropā būs vērojama vēl ievērojamāka un ilgstošāka lejupslīde, un pieprasījums samazināsies par vairāk nekā 10 %, sākot no 2021. gadā sasniegtā maksimuma līdz 2025. gadā sasniegtajam zemākajam punktam.

Turklāt notiekošais karš Ukrainā maina zāgmateriālu tirdzniecības maršrūtus visā pasaulē un izraisa izmaksu pieaugumu energoresursiem, kā arī zāgbaļķiem atsevišķos reģionos. 2021. gadā Krievija nodrošināja 11 % no pasaules skujkoku zāgmateriālu produkcijas un 22 % no kopējā eksporta. Tirdzniecības ierobežojumi, ko Rietumvalstis noteikušas Krievijai, ir likuši Krievijas zāgētavām vairāk eksportēt uz Ķīnu, tādējādi pastiprinot konkurenci Eiropas un Kanādas eksportētājiem Ķīnas tirgū. Zāgētavām Krievijas rietumu daļā ir jāsaskaras ar ievērojamiem izdevumiem, jo tirdzniecības ceļš uz Ķīnu ir garš, savukārt importa

aizliegumi Rietumvalstu mežizstrādes un zāģētavu aprīkojumam rada problēmas kokzāģētavām visā Krievijā.

Mazāks pieprasījums un izmaksu inflācija ietekmēs kokzāģētavas visā pasaulē. Divi galvenie eksporta reģioni - Kanāda un Centrāleiropa - jau ir saskārušies ar grūtībām. Paredzams, ka Kanādas eksports, kas nodrošina aptuveni 80 % no zāģmateriālu importa ASV, samazināsies, jo kokzāģētavas Britu Kolumbijā saskaras ar ierobežotām peļņas normām un ierobežotu zāģbaļķu pieejamību. Centrāleiropā, tostarp Vācijā, Čehijā un Austrijā, kokmateriālu ražošana būtiski samazināsies pēc pēdējos gados egļu mizgraužu invāzijas nodarītajiem postījumiem. Turpretī ASV dienvidos tuvākajos gados gaidāmi salīdzinoši labi rezultāti, pateicoties izmaksu priekšrocībām un paziņotajai jaudas palielināšanai par 5 miljoniem kubikmetru (11 %) laikā no 2022. līdz 2024. gadam.